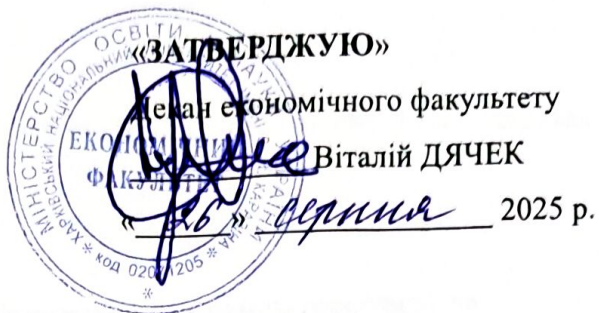

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної економіки та світового господарства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 Економіка

освітня програма Економічна кібернетика

вид дисципліни обов'язкова

факультет економічний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

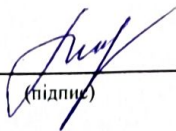
“26” серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Олена ШУБА**, кандидат географічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти; **Тетяна ШУБА**, кандидат економічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної економіки та світового господарства

Протокол від “24” червня 2025 року № 19

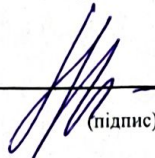
В.о. завідувача кафедри міжнародної економіки та світового господарства

(підпис)

Тетяна ШУБА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми «Економічна кібернетика»

Гарант освітньої (професійної) програми

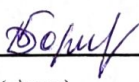

(підпис)

Тетяна БІТКОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Міжнародна економіка” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка
освітня програма – Економічна кібернетика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про сучасні закономірності та тенденції розвитку міжнародної економіки, засвоєння базових понять, принципів, інструментів і механізмів функціонування економічних відносин між країнами, а також набуття знань та практичних навичок щодо аналізу і регулювання взаємодії національних економік у глобальному середовищі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

1. формування знань щодо теоретичних основ міжнародної економіки, закономірностей розвитку світового господарства та взаємодії національних економік у глобальному середовищі;
2. набуття практичних умінь аналізувати міжнародні потоки товарів, послуг, капіталу, робочої сили та технологій;
3. розвиток навичок оцінювання впливу зовнішньоекономічної політики держав, транснаціональних корпорацій та міжнародних організацій на міжнародну економіку та розвиток світових ринків;
4. формування умінь здійснювати аналіз і інтерпретацію статистичних і аналітичних показників міжнародної економіки, виявляти ключові тенденції, ризики та можливості;
5. розвиток умінь застосовувати теоретичні знання для розв’язання прикладних завдань у сфері міжнародних економічних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов’язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота, у тому числі	
56 год.	108 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

– формування *загальних компетентностей*:

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

– формування *спеціальних (фахових, предметних) компетентностей*:

ФК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні досягти таких результатів:

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

1.8. Пререквізити: Макроекономіка, Фінанси та кредит, Бухгалтерський облік, Статистика.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Міжнародна торгівля.

Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі.

Класичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилістська теорія. Значення та недоліки меркантилізму. Теорія абсолютних переваг і економічне зростання. Теорія порівняльних переваг. Альтернативна ціна товару. Виграш від торгівлі кількома товарами. Теорія співвідношення факторів виробництва. Забезпеченість країн факторами виробництва та обмін товарами. Парадокс Леонтьєва. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі. Обмеженість класичних теорій міжнародної торгівлі. Нетрадиційні підходи. Теорія специфічних факторів виробництва. Вплив міжнародної торгівлі на доходи. Ефект масштабу і недовершена (недосконала) конкуренція. Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі. Модель і вимірювання внутрішньогалузевої торгівлі. Теорії попиту і реверсу в міжнародній економіці. Попит, що перетинається. Реверс факторів виробництва. Поняття конкурентоспроможності в міжнародній торгівлі. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Тема 2. Світовий ринок товарів та послуг.

Товарна структура світового ринку. Географічна структура світового ринку: основні експортери та імпортери.

Тема 3. Міжнародна торгова політика.

Роль держави в міжнародній торгівлі. Види міжнародної торгової політики: вільна торгівля та протекціонізм. Інструменти і характер торговельної політики. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Митні тарифи та мито. Види мита. Рівень митного обкладення. Тарифна ескалація. Економічна роль тарифу. Його вплив на економіку малої країни та економіку великої країни. Види тарифної політики. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Квотування. Контингентування. Ліцензування. «Добровільні» обмеження експорту. Приховані методи торгової політики: види та ефекти. Фінансові методи торгової політики. Субсидії. Експортні кредити. Демпінг. Торговельні угоди. Правові режими. Діяльність ГАТТ/СОТ.

Розділ 2. Міжнародний рух капіталу.

Тема 4. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.

Поняття інвестицій та суб'єкти інвестиційної діяльності. Фінансові інвестиції. Прямі інвестиції. Фінансовий інвестиційний процес. Технічний та фундаментальний аналіз фінансових активів. Характеристика міжнародного фондового ринку. Учасники міжнародного фондового ринку: емітенти, інвестори, посередники. Державне регулювання інвестиційної діяльності.

Тема 5. Міжнародний кредит та світовий ринок позичкових капіталів

Світовий ринок позичкових капіталів. Міжнародний кредит: сутність, функції, принципи, форми.

Тема 6. Офшори в міжнародних фінансових потоках.

Причини виникнення офшорних юрисдикцій. Основні умови офшорних юрисдикцій. Наслідки офшорної діяльності для міжнародної економіки. Найпоширеніші офшорні юрисдикції світу.

Розділ 3. Світова валютно-фінансова система

Тема 7. Еволюція світової валютно-фінансової системи.

Національна та світова валютні системи. Паризька система золотомонетного стандарту. Генуезька система золотодевізного стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська (Кінгстонська) валютно-фінансова система. Європейська валютна система.

Тема 8. Елементи світової валютно-фінансової системи.

Світовий грошовий товар і міжнародна ліквідність. Валютний курс. Чинники впливу і державне регулювання валютного курсу. Міжнародний валютний ринок. Міжбанківський валютний ринок. Валютні біржі. Міжнародний валютний ринок Форекс. Технічний та фундаментальний аналіз ринку.

Тема 9. Міжнародна банківська система та міжнародна банківська діяльність.

Європейська система центральних банків. Федеральна резервна система США. Банківська система Японії. Банківська система КНР. Ісламський банкінг. Основи міжнародної банківської діяльності. Організаційно-інституціональні форми міжнародної банківської діяльності. Міжнародні операції комерційних банків. Цифровізація та віртуалізація світової банківської системи.

Тема 10. Доларизація міжнародної економіки.

Причини доларизації економіки та класифікація МВФ видів доларизації. Показники та наслідки доларизації. Шляхи подолання доларизації.

Розділ 4. Міжнародний рух технологій та трудових ресурсів

Тема 11. Міжнародний науково-технологічний обмін.

Поняття міжнародного обміну технологіями та його роль в міжнародній економіці. Механізми міжнародного обміну технологій. Форми передавання технологій. Особливості державного регулювання обміну технологій.

Тема 12. Міжнародна трудова міграція.

Міжнародна міграція робочої сили: сутність, економічні та соціальні передумови. Види трудової міграції. Економічні ефекти міграції. Масштаби і напрямки міграції робочої сили. Регулювання міграції на міжнародному рівні. Міжнародна організація з питань міграції населення. Державне регулювання міграції населення. Механізми контролю міграції. Імміграційна політика. Стимулювання реєміграції.

Розділ 5. Глобальні виклики та шляхи їх подолання в міжнародній економіці

Тема 13. Глобальні проблеми міжнародної економіки.

Кліматичні зміни та їхній вплив на міжнародну економіку. Продовольча безпека в умовах зростання населення та обмеженості ресурсів. Енергетична безпека та перехід до відновлюваних джерел енергії. Демографічні зміни та старіння населення (silver economy). Ризики цифровізації та нерівність доступу до технологій.

Тема 14. Сталий розвиток і циркулярна економіка як відповідь на глобальні проблеми.

Сутність і принципи сталого розвитку. Цілі сталого розвитку ООН. Концепція циркулярної економіки та її відмінність від лінійної моделі. Основні принципи циркулярної економіки. Міжнародний досвід впровадження циркулярних практик. Вплив циркулярної економіки на міжнародну торгівлю та інвестиції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Міжнародна торгівля												
Разом за розділом 1	24	8	8			8	24	4				20
Розділ 2. Міжнародний рух капіталу												
Разом за розділом 2	24	8	8			8	24	2				22
Розділ 3. Світова валютно-фінансова система												
Разом за розділом 3	22	8	8			6	22	2				20
Розділ 4. Міжнародний рух технологій та трудових ресурсів												
Разом за розділом 4	14	4	4			6	14	2				12
Розділ 5. Глобальні виклики та шляхи їх подолання в міжнародній економіці												
Разом за розділом 5	16	4	4			8	16	2				14
Індивідуальне науково-дослідне завдання – семестрова контрольна робота	20					20	20					20
Усього годин	120	32	32			56	120	12				108

4. Темі семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Тема 1. Теорії міжнародної торгівлі.</i> Класичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилістська теорія. Значення та недоліки меркантилізму. Теорія абсолютних переваг і економічне зростання. Теорія порівняльних переваг. Альтернативна ціна товару. Виграш від торгівлі кількома товарами. Теорія співвідношення факторів виробництва. Забезпеченість країн факторами виробництва та обмін товарами. Парадокс Леонтьєва. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі. Обмеженість класичних теорій міжнародної торгівлі. Нетрадиційні підходи. Теорія специфічних факторів виробництва. Вплив міжнародної торгівлі на доходи. Ефект масштабу і недовершена (недосконала) конкуренція. Теорія внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі. Модель і вимірювання внутрішньогалузевої торгівлі. Теорії попиту і реверсу в міжнародній економіці. Попит, що перетинається. Реверс факторів виробництва. Поняття конкурентоспроможності в міжнародній торгівлі. Теорія конкурентних переваг М. Портера.	4
2	<i>Тема 2. Світовий ринок товарів та послуг.</i> Товарна структура світового ринку. Географічна структура світового ринку: основні експортери та імпортери.	2
3	<i>Тема 3. Міжнародна торгова політика.</i> Роль держави в міжнародній торгівлі. Види міжнародної торгової політики: вільна торгівля та протекціонізм. Інструменти і характер	2

	торговельної політики. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Митні тарифи та мито. Види мита. Рівень митного обкладення. Тарифна ескалація. Економічна роль тарифу. Його вплив на економіку малої країни та економіку великої країни. Види тарифної політики. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Квотування. Контингентування. Ліцензування. «Добровільні» обмеження експорту. Приховані методи торгової політики: види та ефекти. Фінансові методи торгової політики. Субсидії. Експортні кредити. Демпінг. Торговельні угоди. Правові режими. Діяльність ГАТТ/СОТ.	
4	<i>Тема 4. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.</i> Поняття інвестицій та суб'єкти інвестиційної діяльності. Фінансові інвестиції. Прямі інвестиції. Фінансовий інвестиційний процес. Технічний та фундаментальний аналіз фінансових активів. Характеристика міжнародного фондового ринку. Учасники міжнародного фондового ринку: емітенти, інвестори, посередники. Державне регулювання інвестиційної діяльності.	4
5	<i>Тема 5. Міжнародний кредит та світовий ринок позичкових капіталів</i> Світовий ринок позичкових капіталів. Міжнародний кредит: сутність, функції, принципи, форми.	2
6	<i>Тема 6. Офшори в міжнародних фінансових потоках.</i> Причини виникнення офшорних юрисдикцій. Основні умови офшорних юрисдикцій. Наслідки офшорної діяльності для міжнародної економіки. Найпоширеніші офшорні юрисдикції світу.	2
7	<i>Тема 7. Еволюція світової валютно-фінансової системи.</i> Національна та світова валютні системи. Паризька система золотомонетного стандарту. Генуезька система золотодев'язного стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська (Кінгстонська) валютно-фінансова система. Європейська валютна система.	2
8	<i>Тема 8. Елементи світової валютно-фінансової системи.</i> Світовий грошовий товар і міжнародна ліквідність. Валютний курс. Чинники впливу і державне регулювання валютного курсу. Міжнародний валютний ринок. Міжбанківський валютний ринок. Валютні біржі. Міжнародний валютний ринок Форекс. Технічний та фундаментальний аналіз ринку.	2
9	<i>Тема 9. Міжнародна банківська система та міжнародна банківська діяльність.</i> Європейська система центральних банків. Федеральна резервна система США. Банківська система Японії. Банківська система КНР. Ісламський банкінг. Основи міжнародної банківської діяльності. Організаційно-інституціональні форми міжнародної банківської діяльності. Міжнародні операції комерційних банків. Цифровізація та віртуалізація світової банківської системи.	2
10	<i>Тема 10. Доларизація міжнародної економіки.</i> Причини доларизації економіки та класифікація МВФ видів доларизації. Показники та наслідки доларизації. Шляхи подолання доларизації.	2
11	<i>Тема 11. Міжнародний науково-технологічний обмін.</i> Поняття міжнародного обміну технологіями та його роль в міжнародній економіці. Механізми міжнародного обміну технологій. Форми передавання технологій. Особливості державного регулювання обміну технологій.	2
12	<i>Тема 12. Міжнародна трудова міграція.</i>	2

	Міжнародна міграція робочої сили: сутність, економічні та соціальні передумови. Види трудової міграції. Економічні ефекти міграції. Масштаби і напрямки міграції робочої сили. Регулювання міграції на міжнародному рівні. Міжнародна організація з питань міграції населення. Державне регулювання міграції населення. Механізми контролю міграції. Імміграційна політика. Стимулювання реєміграції.	
13	<i>Тема 13. Глобальні проблеми міжнародної економіки.</i> Кліматичні зміни та їхній вплив на міжнародну економіку. Продовольча безпека в умовах зростання населення та обмеженості ресурсів. Енергетична безпека та перехід до відновлюваних джерел енергії. Демографічні зміни та старіння населення (silver economy). Ризики цифровізації та нерівність доступу до технологій.	2
14	<i>Тема 14. Сталий розвиток і циркулярна економіка як відповідь на глобальні проблеми.</i> Сутність і принципи сталого розвитку. Цілі сталого розвитку ООН. Концепція циркулярної економіки та її відмінність від лінійної моделі. Основні принципи циркулярної економіки. Міжнародний досвід впровадження циркулярних практик. Вплив циркулярної економіки на міжнародну торгівлю та інвестиції.	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання лекційного матеріалу, додаткової рекомендованої літератури та інтернет-джерел за темою з метою підготовки до практичних занять та підсумкового семестрового контролю.	36	88
2	Підготовка семестрової контрольної роботи - індивідуального науково-дослідного завдання	20	20
	Разом	56	108

6. Індивідуальні завдання (контрольна робота)

Семестрова контрольна робота з дисципліни «Міжнародна економіка» є індивідуальним комплексним завданням.

Обов'язкові складові семестрової контрольної роботи: титульна сторінка, зміст, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Обсяг: близько 20 сторінок, включаючи список літератури (не менше 10 джерел). Роботу має бути виконано із застосуванням комп'ютерної техніки (аркуш формату А4, інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman 14).

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи – 20 балів.

Рекомендовані теми:

1. Безготівкова економіка: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні.
2. Гіг-економіка і трансформація міжнародного ринку праці.
3. Еволюція наукових поглядів щодо змісту, можливостей та ризиків криптовалют.
4. Економіка вражень: особливості та сучасні тенденції.
5. Економічна інтеграція в Азії: приклад ASEAN та його вплив на світову економіку.
6. Енергетичні ресурси та міжнародна безпека: роль нафти й газу.
7. Зелена економіка: особливості та сучасні тенденції.

8. Інтелектуальна міграція: сучасний стан та особливості розвитку.
9. Креативна економіка : особливості та сучасні тенденції.
10. Міжнародна економіка та культура споживання.
11. Порівняльна характеристика основних резервних валют як конкурентів за лідерство у світовій валютній системі.
12. Роль Європейського Союзу в сучасній міжнародній економіці.
13. Світовий ринок автомобілів.
14. Світовий ринок зерна.
15. Світовий ринок інформаційних послуг.
16. Світовий ринок продовольства.
17. Світовий ринок транспортних послуг.
18. Світовий ринок туристичних послуг.
19. Срібна економіка в ЄС та Японії: нові виклики для міжнародної торгівлі та міграційної політики.
20. Технологічні гіганти (Google, Amazon, Alibaba) у міжнародній економіці.
21. Трудова міграція (на прикладі певної країни): сучасний стан та перспективи розвитку.
22. Формування основних світових валютних центрів та їх роль у світовій валютній системі.
23. Циркулярна економіка: перспективи для міжнародної торгівлі та сталого розвитку.
24. Цифрова економіка: особливості та сучасні тенденції.
25. Шерінгова економіка як глобальний феномен.

Детальні вимоги до вмісту та оформлення контрольної роботи з дисципліни наведені в дистанційному курсі «Міжнародна економіка», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14884>

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, дискусія, практичні завдання, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота, в тому числі у дистанційному курсі.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародна економіка» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів, у формі тестування, виконання індивідуальної семестрової контрольної роботи тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, які здобувач вищої освіти денної форми навчання та заочної (дистанційної) форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену у 5-му семестрі.

Загальна кількість балів за успішне виконання завдань підсумкового контролю – 40 (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни (денна форма)

Поточний контроль – 60 балів, з них активна робота на семінарських та практичних заняттях – 20 балів, виконання групового проєкту – 20 балів, виконання індивідуальної семестрової контрольної роботи – 20 балів.

Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (з них: відповіді на два теоретичні питання – 20 балів (2 x 10 балів); тестові завдання – 20 балів (10 тестових завдань x 2 бали)).

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни (заочна форма)

Поточний контроль – 60 балів, з них виконання практичних завдань – 20 балів, виконання дослідницького проєкту – 20 балів, виконання індивідуальної семестрової контрольної роботи – 20 балів.

Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (з них: відповіді на два теоретичні питання – 20 балів (2 x 10 балів); тестові завдання – 20 балів (10 тестових завдань x 2 бали)).

Заохочувальні бали – підготовка до видання наукової статті/тез доповіді за тематикою дисципліни «Міжнародна економіка» – до 10 балів.

Максимальні значення оцінювання діяльності здобувача при вивченні навчальної дисципліни

Екзамен (5 семестр)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Контр. робота	Разом	Екза мен	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				Розділ 4		Розділ 5					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14				
40														20	60	40	100

T1, T2 ... T14 – теми розділів.

Критерії оцінювання для практичних занять подано в дистанційному курсі «Міжнародна економіка», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14884>

Здобувач допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав семестрову контрольну роботу.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання для практичних занять подано в дистанційному курсі «Міжнародна економіка», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14884>

Критерії оцінювання усних відповідей здобувача вищої освіти на семінарських заняттях:

4 бали: відповідь повна, логічна, структурована; здобувач демонструє глибокі знання навчального матеріалу; наводить приклади, використовує наукову термінологію, робить самостійні висновки; виявляє вміння застосовувати знання до аналізу конкретних ситуацій.

3 бали: відповідь у цілому правильна та логічна, але неповна або поверхнева в окремих аспектах; використано основні поняття і терміни, однак приклади та власні висновки обмежені; виявлено знання матеріалу, проте є незначні неточності чи пропуски.

2 бали: відповідь фрагментарна, недостатньо послідовна; помітні прогалини у знаннях, плутанина у використанні термінів; відсутні аргументи та приклади.

1 бал: відповідь поверхова, з суттєвими помилками або невідповідностями; знання матеріалу мінімальні, відсутнє розуміння ключових понять; відсутня логіка викладу, немає прикладів і висновків.

Критерії оцінювання теоретичних питань підсумкового контролю:

8-10 балів здобувач вищої освіти одержує, якщо:

- відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи;

- здобувач вищої освіти має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях;

- відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

5-7 балів здобувач вищої освіти одержує, якщо:

- відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;

- здобувач вищої освіти має навички користування фактичним матеріалом.

3-4 бали здобувач вищої освіти одержує, якщо:

- здобувач вищої освіти володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

1-2 бали здобувач вищої освіти одержує, якщо:

- здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу;

- відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань;

- допускає грубі помилки.

0 балів – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

У разі прояву недоброчесності під час підсумкового контролю здобувач вищої освіти одержує загальну нульову оцінку.

У разі наявності у здобувачів вищої освіти документально підтверджених результатів неформальної освіти (сертифікатів, свідоцтв тощо), отриманих після проходження онлайн-курсів, програм чи тренінгів (Coursera, edX, Prometheus, FutureLearn, Udey тощо), зміст яких відповідає тематиці та завданням навчальної дисципліни «Міжнародна економіка», ці результати можуть бути зараховані як частина виконання завдань під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Рішення щодо зарахування приймається викладачем за погодженням із кафедрою на підставі:

- відповідності змісту курсу тематиці дисципліни;
- підтверджувальних документів (сертифікатів, свідоцтв тощо);
- визначення обсягу балів, що можуть бути перенесені до підсумкової оцінки з дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Величко К.Ю., Баламут Г.А.. Міжнародна економіка. Практикум: навч. посіб. Харків: ДБТУ, 2023. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/41882/1/NP_MIZHNARODNA%20EKONOMIKA_23.pdf
2. Григор'єв Г.С. Міжнародна економіка: практикум. Київ : НаУКМА, 2024. 145 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/41882/1/NP_MIZHNARODNA%20EKONOMIKA_23.pdf
3. Гуткевич С. О., Корінько М. Д., Сафонов Ю. М. Міжнародна економіка : підручник. Харків: Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Mizhnarodna-ekonomika-pereroblono-2021Dodrugu.pdf
4. Кушнір Н .О., Заяць О. І. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53623>
5. Міжнародна економіка : навч. посіб. / за ред. В. П. Решетило, О. В. Бервено ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 244 с.

6. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. - 3-е вид., перероблене та доповнене. – Вид-во «Діса Плюс», 2021. – 428 с.
7. Міжнародна економіка: підручник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю «Економіка» / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош. К. : КІП ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/72bcfab8-1e6a-4c17-86a7-e7fb01485128>
8. Світова економіка : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 349 с.
9. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. – Дніпро: Арт-Прес, 2023, – 400 с.

Допоміжна література

1. Григорова-Беренда Л.І., Шуба М.В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник. – 2-ге вид., випр., перероб. і доп. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 136 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17818>
2. Гринько І. М. Міжнародні фінанси [Електронний ресурс] : навчальний посібник; Київ : КІП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
3. Ізюм А. О., Шуба М. В. Фактори імміграційної привабливості Канади. *Бізнес Інформ*. 2021. №12. С. 41–47. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-41-47>
4. Кантемір К., Шуба М. Торговельна політика США як тригер для волатильності фінансових ринків. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics* : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове. 2025. Вип. 9. С. 175-188. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-175-188>
5. Рудич А. А., Шуба М. В. До питання про де-доларизацію світової економіки. *Ефективна економіка*. 2023. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.9.52>
6. Циркулярна економіка: як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації. Колективна монографія. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2021. 124 с.
7. Шуба М. В., Тимофєєва В. О. Сучасний стан і перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом. *Бізнес Інформ*. 2024. №8. С. 32–38. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-32-38>
8. Шуба М. В., Фролова В. Р. Старіння населення країн Європейського Союзу: особливості та соціально-економічні наслідки. *Бізнес Інформ*. 2022. №7. С. 11–17. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-7-11-17>
9. Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics* : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. ПойдаНосик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове. 2023. Вип. 4. С. 178-187. URL: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-4-178-187>
10. Шуба М.В., Шуба О.А. Глобальне старіння населення як виклик розвитку міжнародних економічних відносин (розділ 2.4) / Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 528 с. С. 170-195.
11. Chinn M. D., Irwin D. A. International economics. Cambridge: Cambridge University Press. 2025. 478 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків – <http://www.bis.org>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Європейського союзу – <http://www.europa.eu.int>

4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду: <http://www.imf.org>
5. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй: <http://www.un.org>
6. Офіційний сайт Світового банку: <http://www.worldbank.org>
7. Офіційний сайт СОТ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.wto.org>
8. Офіційний сайт статистики ЮНКТАД [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://unctadstat.unctad.org>
9. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://unctad.org>